

НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА СЛЯПО-ГЛУХИТЕ В БЪЛГАРИЯ

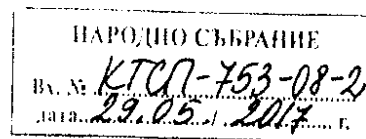
Адрес на управление: гр. Пловдив, ул. „Ален мак“ 4

Пощенски адрес: ПОЩ. КУТИЯ №61, 4003, ПЛОВДИВ, Булстат: 115173977;

0889/ 06 21 10; 0893/ 64 40 09; 0893/ 64 40 13; 0877/ 06 15 21; 0887 340 741

e-mail: info@nasgb.org; www.nasgb.org; www.zvuk-i-svetlina.eu; Skype: nasgborg;

Изх. № 108/ 29.05.2017 г.

ДО

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ

НА КОМИСИЯТА ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
КЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

на Национална асоциация на сляпо-глухите в България
относно Проект на Закон за българския жестомимичен език
Вх.№ 754-01-6 / 17.05.2017г.

УВАЖАЕМИ Д-Р АДЕМОВ,

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Национално представителната организация „Национална асоциация на сляпо-глухите в България“ (НАСГБ) предоставя следното Становище относно Проект на Закон за българския жестомимичен език с Вх.№ 754-01-6 / 17.05.2017г., внесен от народните представители Георги Гьоков и др.

НАСГБ счита, че проектът на Закон за българския жестомимичен език изпълнява едни от най-основните разпоредби на Конвенцията за правата на хората с увреждания (КПХУ) на ООН, която бе ратифицирана през 2012г. от Народното събрание на Република България, а именно:

„Чл. 2 „Определения“

За целите на настоящата Конвенция:

Понятието „Комуникация“ включва всякакви езици, визуално представяне на текст, брайлова азбука, тактилна комуникация, уголемени шрифтове, достъпни мултимедии, както и всякакви писмени, звукови, на опростен език, дикторски, допълващи и алтернативни способи, средства и формати за комуникация, включително достъпни информационни и съобщителни технологии;

Понятието „Език“ включва говоримите и жестомимичните езици, както и всякакви други форми на неговорим език;

Чл. 21 „Свобода на изразяването и мнението, и достъпа до информация“.

Държавите - страни по настоящата Конвенция, трябва да предприемат всички подходящи мерки, за да гарантират, че хората с увреждания могат да упражняват правото на свобода на изразяването и мнението, включително свободата да говорят,

получават и споделят информация и идеи наравно с останалите и чрез всички форми на комуникация по техен избор, според определението в член 2 на настоящата Конвенция, включително чрез:

(б) приемане и улесняване на ползването на жестомимичните езици, брайловата азбука, допълваща и алтернативна комуникация, и всички други достъпни средства, начини и формати на комуникация по техен избор, от хората с увреждания в официални съобщения;

(д) признаване и пропагандиране на ползването на жестомимичните езици.“

Горесцитираните Член 2 и Член 21, подточки (б) и (д) от КПХУ се изпълняват чрез чл.3, чл.2 и чл.1 от проекто-Закона за българския жестомимичен език.

Член 24 от КПХУ:

„Чл. 24 „Образование”, точка 3, подточка (в):

(в) гарантиране, че образованието на лица и особено деца, които са слепи, глухи или сляпо-глухи, се извършва на най-подходящите езици, начини и средства за комуникация за индивидите, и в среда, която да увеличи до максимум академичното и социалното им развитие.“,

във връзка с понятието „език“ от чл.2 от КПХУ

„Понятието “Език” включва говоримите и жестомимичните езици, както и всякакви други форми на неговорим език;“

се изпълнява чрез чл.4 и чрез §4 от проекто-Закона за българския жестомимичен език.

Член 9 от КПХУ:

„Чл. 9 „Достъпност”.

т. 2. Държавите - страни по настоящата Конвенция трябва също така да предприемат подходящи мерки за:

(е) предоставяне на форми на помощ с участието на живи помощници и посредници, включително водачи, четци и професионални преводачи на жестомимичен език, за да се улесни достъпа до сградите и учрежденията, отворени за обществеността;“ се изпълнява чрез чл.2 т.2 и т.3, чл.5, чл.6, чл.7, чл.8 и чл.9 от проекто-Закона за българския жестомимичен език.

В §1, т.4 от проекто-Закона за българския жестомимичен език, за първи път в българското законодателство се дава определение за „сляпо-глухо лице“, което е в изпълнение на Писмена декларация 1 / 2004 за правата на сляпо-глухите, приета от Европейския парламент на 1 април 2004 год. (*вижте приложена*):

„Вземайки предвид, че сляпо-глухотата е отделно увреждане, и е комбинация от зрително и слухово увреждания, което причинява затруднения в достъпността до информация, общуване и мобилност,“

В чл.7, т.1 от проекто-Закона за българския жестомимичен език, се спазва и водещата европейска практика, в държави като Норвегия, Швеция, Финландия, Унгария и др., преводачите на жестомимичен език да предоставят превод от и на жестомимичен език както на глухи и тежкочуващи лица, така и на сляпо-глухи лица.

В чл.5 и чл.6 от проекто-Закона за българския жестомимичен език, за първи път се гарантира, само квалифицирани професионални преводачи на жестомимичен език, вписани в „Националния регистър на преводачите от и на жестомимичен език в България“, да могат да осъществяват тълкуване и жестомимичен превод, финансиран с публични средства, включително и превода, заплатен с целевата парична помощ от държавата за глухи, тежкочуващи и сляпо-глухи (по чл.7, ал.1 от проекто-Закона за българския жестомимичен език). С това ще се преодолее и една дългогодишна слабост на сегашното законодателство в чл.44 от ЗИХУ и чл.53б от ППЗИХУ, което не предоставяше такива професионални преводачи на жестомимичен език на сляпо-глухите хора, и ги лишаваше от така необходимия им превод, който може да се осъществява само от професионално квалифицирани преводачи на жестомимичен език.

Съюзът на глухите в България (СГБ) от 1970г. насам обучава преводачи на жестомимичен език. През 2004 г. СГБ създава Националния методически и консултативен център по проблемите на българския жестов език. През 2010 г. СГБ вписва новата професия „Преводач, жестомимичен превод“ с код 2643-3017 в Националната класификация на професиите и длъжностите и започва обучение по тази професия чрез своя Център за професионално обучение.

През 2005 г. е основана Националната асоциация на преводачите на жестомимичен език в България (НАПЖЕБ), която по своя Устав, чл.5, т.5, осъществява контрол върху работата на преводачите на жестомимичен език, с оглед спазване на Етичния кодекс на преводача от и на жестомимичен език. Етичният кодекс съдържа правила, които преводачите от и на жестомимичен език, следва да спазват при изпълнението на своята работа.

Въз основа на горното, НАСГБ счита за напълно правилно, че по чл.6 от проекто-Закона за българския жестомимичен език, СГБ следва да поддържа Националния регистър на преводачите от и на жестомимичен език, да осъществява вписвания и отписвания в него, и да осигурява публичен достъп до него, включително и на своята интернет страница, а Правилата за вписване в и отписване в Регистъра по ал.1 на чл.6, да се определят от СГБ и от НАПЖЕБ, съгласувано с председателя на НАПОО.

В заключение, Националната асоциация на сляпо-глухите в България подкрепя напълно проекто-Закона за българския жестомимичен език, като един крайно необходим закон за глухите, тежкочуващите и сляпо-глухите хора, и се обръща към народните представители от Народното събрание да го приемат както при разглеждането от Комисията по труда, социалната и демографската политика (водеща), и Комисията по образованието и науката (участваща), така и на първо и второ гласуване в пленарна зала.

С УВАЖЕНИЕ:

ДИМИТЪР ПАРАПАНОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАСГБ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вр. № КТСП-753-08-2
Дата: 29.05.2017 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
АГЕНЦИЯ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ

ул. "С. Врачански" №104-106
1233 София, България

факс: /+ 359 2/ 832 41 62

централа: /+ 359 2/ 931 80 95
централа: /+ 359 2/ 832 90 73

web site: ahu.misp.government.bg
e-mail: ahu@misp.government.bg

Уважаемите господа,
Агенцията за хората с увреждания
Ваш № 0023-3468, 26.05.2017

ДО
Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
НА 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На Ваш № КТСП-73-08-2/
19.05.2017 г.

СТ А Н О В И Щ Е

От Минчо Коралски –Изпълнителен директор на Агенция за хората с увреждания

ОТНОСНО: Законопроект за българския жестомимичен език

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

Агенцията за хората с увреждания изразява положително становище по така представения Законопроект със следните забележки:

По чл. 6. Смятаме, че редът за вписване в и отписване от Националния регистър на преводачите от и на жестомимичен език в България следва да бъде посочен в закона, т. к. с него се въвежда регистрационен режим. Посочването на условията и реда за регистрация в закон е трайна законодателна практика.

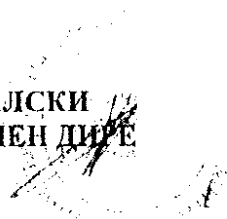
По чл. 7. Размерът и редът за отпускане на целевата парична помощ за използване на превод от и на жестомимичен език са подробно разписани в чл. 51 от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания (ППЗИХУ) и с така предложения текст ще се получи колизия между двата нормативни акта.

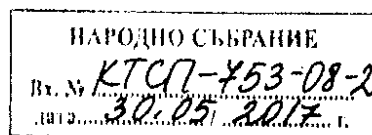
По § 1. В т. 4, след думите „едновременно с“ да се добави думата „трайно“, с цел прецизиране на текста.

По § 3. Смятаме, че не са необходими промени в ППЗИХУ, във връзка с горепосоченото.

С уважение:

МИНЧО КОРАЛСКИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№ 0101-35.....
30.05..... 2017 г.

ДО

Г-Н ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА В
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш № КТС11-753-08-2/19.05.2017 г.

СТ А Н О В И Ц Е

Относно: *Законопроект за българския жестомимичен език, № 754-01-6, внесен от Георги Гьоков и група народни представители на 17.05.2017 г.*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

Във връзка с постъпило в Министерството на образованието и науката искане за становище по реда на чл. 79, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание относно Законопроект за българския жестомимичен език, Ви уведомявам следното:

Съгласно действащата нормативна уредба в системата на предучилищното и училищното образование, при обучението на децата и учениците с увреден слух в детските градини и училищата се допуска използването на жестови знаци и жестомимика като помощно средство и средство за комуникация, по липсва лингвистичен модел – научно изследван и признат език, на който да се извършва обучението. Към този момент може да се направят следните заключения по отношение използването на жестомимичния език в страната:

- жестовият език на хората с увреден слух в България не е изследван задълбочено и няма признат статут на езикова система;

- липсва богат, граматически правилен жестов език като средство за обучение;

- жестовите речници на Съюза на глухите в България не са регламентирани и достатъчно обхватни за отразяване на учебното съдържание и на редица области от социалния живот;

- в различните райони на България за множество еднакви думи се употребяват различни жестове, разбираеми само от глухите хора, живеещи и учещи в тези райони, т.е. жестовите знаци не са унифицирани;

- жестовите преводачи са неразбираеми от повечето глухи хора;

- налице е противоречиво отношение от страна на различните представители на обществото на глухите хора както към жестовите речници, така и към естествено възникналата и развиваща се жестова комуникация, която е много вероятно да има статут на жестов език, но подлежи на научно доказателство.

С предложения проект на Закон за българския жестомимичен език се цели регламентиране на „жестомимичния“ език като средство за комуникация. В тази връзка трябва да се отбележи, че е целесъобразно да се приеме Закон за българския жестов език, който да узакони жестовия език като самостоятелен език. На този етап обаче, все още не е налице готовност жестовият език да се защити със статут на самостоятелен език и съответно да се приложи в специалните училища като задължителен учебен предмет или при двупослужителното обучение на децата и учениците с увреден слух в детските градини и училищата. За целта Министерството на образованието и науката е предприело необходимите действия за научно доказване на жестовия език като самостоятелна лингвистична система чрез обществена поръчка на тема „Национално научно изследване на българския жестов език по проект BG05M2OP001-3.003-0001 „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, която ще приключи през месец ноември 2017 г. Научното доказване на жестовия език ще даде възможност за неговото признаване като самостоятелен език и за узаконяването му като такъв. По този начин България ще бъде от малкото държави, научно доказали жестовият език като самостоятелен език. Това ще позволи да се въведат законови разпоредби, които се отнасят до равнопоставеното прилагане на жестовия език както в областта на образованието, така и други сфери на общественния живот.

Във връзка с горензложеното считам, че регламентирането със закон именно на българския жестов език, а не на жестомимичния език, следва да се извърши след научното му

признаване като самостоятелен език, което е част от мерките, заложиени в Плана за действие за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (2015 – 2020 г.), а именно:

- признаване и популяризиране на българския жестов език като езикова система;
- осигуряване на обучителни модули по жестов език;
- въвеждане на българския жестов език като учебен предмет в специалните училища;
- включване на специалистите с увреден слух като учители по жестов език;
- използването на жестовия език при обучението на студенти с увреден слух и др.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

/ Министър на образованието и науката

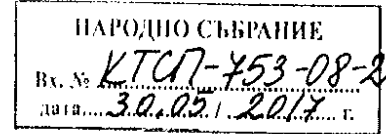
Тав. Михайлова
Р-09-2438/26.05.18.

**НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА ПРЕВОДАЧИТЕ
НА ЖЕСТОВ ЕЗИК В БЪЛГАРИЯ**

София 1000. ул."Иван Денкоглу" 12-14
naslib@mail.bg | моб. 0882 640 878 | fb: НАПЖЕБ

Изх. № 01/ 30.05.2017 г.

ДО
Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА КОМИСИЯТА ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА
И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
КЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

на Национална асоциация на преводачите на жестов език в България
относно Проект на Закон за българския жестомимичен език
с Вх.№ 754-01-6 / 17.05.2017г.

УВАЖАЕМИ Д-Р АДЕМОВ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

От името на Националната асоциация на преводачите на жестов език в България (НАПЖЕБ) изказвам благодарност и признателност към народния представител Георги Гьоков и група народни представители, внесли Проект на закон за българския жестомимичен език с Вх.№ 754-01-6 / 17.05.2017г.

С внасянето на този проекто-закон за първи път в Народното събрание на Р. България се говори за официално признаване на българския жестомимичен

език, който е основно човешко право на глухите, тежко-чуващите и сляпо-глухите хора у нас.

Според НАПЖЕБ, проектозаконът за българския жестов език е в синхрон с основните разпоредби на Конвенцията за правата на хората с увреждания (КПХУ) на ООН, която бе ратифицирана през 2012г. от Българския парламент.

Становището на НАПЖЕБ разглежда по-отблизо някои от членовете и алинеите в законопроекта и предлага някои поправки и допълнения, които, според нас, не бива да се пренебрегват. Тънкостите на терминологията и интерпретацията на този законопроект касаят над 120,000 граждани на Република България, които използват жестомимичния език, който е техния майчин език и основно средство за комуникация. Затова бихме искали да се имат предвид различните аспекти от техния живот, за да може законът да бъде максимално полезен и да осигури равнопоставеност и независим начин на живот на глухите, тежкочуващите и сляпо-глухите граждани в нашето общество.

Предлагаме:

- **чл.1** да гласи: "Признаване на българския жестомимичен език".

(1) "Държавата признава българския жестомимичен език за роден (майчин) и независим език, който се използва като основно средство за комуникация от глухите и тежкочуващите в България."

(според КПХУ на ООН понятието "език" включва говоримите и жестомимичните езици)

(2) "Лицата, използващи българския жестомимичен език, имат право да използват, развиват и запазват българския жестомимичен език и да насърчават, разширяват и предават културата на глухите."

- в **чл.2** да бъде преместен текста от **чл.1** на законопроекта, като пред думата "средство" се постави думата "основно". Чл.2 да придобие вида:

"**Чл.2.** С този закон се уреждат обществените отношения, свързани с използването на жестомимичния език, като **основно** средство за общуване на хората с увреден слух, с оглед създаване на условия за тяхната пълноценна реализация и интеграция в обществото, както и за тяхното обогатяване с информация от околния свят."

- в **чл.3** да се премести текстът на **чл. 2** от законопроекта.

- в **т.1** на **чл.3** предлагаме премахване на думата "подпомагане": "използването и изучаването на жестомимичния език с оглед осигуряване на равни възможности за хората с увреден слух и за тяхното социално, образователно и трудово интегриране."

- **т.3:** "осигуряване на превод от и на жестомимичен език за хората с увреден слух при осъществяване на комуникацията им с държавните органи, органите на местното самоуправление, съдебните органи, **медицински, образователни** и други обществени институции и организации."

- **т.4:** "осигуряване на достъп до информация за хората с увреден слух чрез превод от и на жестомимичен език" - "достъп до информация" тук се разбира в доста широк смисъл, което би могло да изисква предоставяне на достъп до информация на различни телевизионни предавания и рубрики (новини, шоу и спортни програми и др.)

В така създадения нов ред, **чл.3** от проектозакона ще се номерира като **чл.4**, **чл.4** от проектозакона ще се номерира като **чл.5**, **чл.5** ще стане **чл.6**, **чл.6** ще стане **чл.7**, **чл.7** ще стане **чл.8**, **чл.8** ще стане **чл.9**, и **чл.9** ще стане **чл.10**.

В текста на **ал.6** на **чл.7** НАПЖЕБ е записана като "Национална асоциация на преводачите на жестомимичен език в България", а това не съответства с настоящето наименование на нашето сдружение, което се нарича "Национална асоциация на преводачите на жестов език в България".

Предлагаме да се добави нова ал.1 в чл.8, и ще гласи: "Създаване на Национален регистър на преподавателите на жестомимичен език". Като ал.2 и ал.3 ще се бъдат със същите текстове като ал.1 и ал.2 на предходния чл.7.

В частта "Допълнителни разпоредби", §1:

- в т.5 предлагаме следния текст:

"Българският жестомимичен език" е майчин и независим език, традиционно и масово използван в Република България. Той е визуално-жестикационна езикова система, която се осъществява с помощта на ръцете, на пръстите и с мимиката на лицето и езикът на тялото.

- в т.6 предлагаме следния текст:

"Преводач на жестомимичен език" е пълнолетно чуващо и/или слуховоувредено лице, което е придобило квалификация по професията "Преводач жестомимичен език" и притежава съответното свидетелство."

* * *

Ние, жестомимичните преводачи, сме връзката между слуховоувредените хора и чуващото общество. Знаем, че болшинството европейски държави отдавна преодоляват успешно проблемите, свързани с достъпността до информацията за глухите, тежкочуващите и сляпо-глухите хора, като дори вече повечето европейски държави са постигнали узаконяването му, което прави слуховоувредените хора наистина равноправни и пълноценни граждани на обществото, в което живеят.

През ноември 2016г. Европейския парламент гласува с огромно мнозинство Резолюцията за жестомимичните езици и професионалните жестомимични преводачи, в която се подчертава значението на осигуряване на достъпност до информация за глухите хора и необходимостта от квалифицирани и професионални преводачи на жестомимичен език, което може да се постигне чрез:

- официално признаване на жестомимичните езици на национално и регионално ниво в държавите членки и институциите на ЕС;
- формално обучение (университетско или друго подобно ниво, равностойно на редовно обучение);
- официална регистрация (официална акредитация и система на контрол на качеството, като например непрекъснато професионално развитие);
- официално признаване на професията.

Основни акценти от Резолюцията са намерили своето място в Законопроекта за българския жестомимичен език, което е сериозна гаранция за осигуряване на фундаменталното право на пълноценен и равноправен живот на слуховоувредените хора, и не на последно място - регламентиране на отговорната роля на жестомимичните преводачи.

Националната асоциация на жестовите преводачи счита, че за да се спази основното човешко право на глухите, тежко-чуващите и сляпо-глухите е наложително официалното признаване на българския жестомимичен език.

С уважение,
Милена Гъркова-Калинова
Председател на НАПЖЕБ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № *КТСП-753-08-2*
Дата: *31.05.2017* г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2008
1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Изх. №: *02-65*
30.05.2017

ДО
Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

НА ВАШ № КТСП-753-08-2/19.05.2017 Г.

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА БЪЛГАРСКИЯ ЖЕСТОМИМИЧЕН ЕЗИК
№ 754-01-6, ВНЕСЕН ОТ ГЕОРГИ ГЪОКОВ И ГРУПА НАРОДНИ
ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА 17.05.2017 Г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

Във връзка с получения в Министерството на труда и социалната политика Законопроект за българския жестомимичен език, внесен от Георги Гъоков и група народни представители, предоставям на Вашето внимание следното становище:

За прилагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания е изготвен първи План за действие, в резултат на който е изработена *Концепция за промени в нормативната уредба по прилагането на член 21 „Свобода на изразяване и на мнение, свобода на достъпа до информация“ – Въвеждане на жестовия език* (Концепцията) от междуведомствена работна група в Министерство на образованието и науката.

Целта на концепцията е създаване на условия за промени в нормативната уредба в областта на изразяване и на достъп до информация чрез въвеждането на българския жестов език. По този начин на хората с увреден слух се осигурява възможността да търсят, получават и споделят информация наравно с останалите членове на обществото и да повишават тяхната независимост във всички сфери на живота.

Концепцията идентифицира ключови проблеми и посочва конкретните стъпки по изпълнението на член 21 „Свобода на изразяване на мнение, свобода на достъпа до информация“ от Конвенцията за правата на хората с увреждания (Конвенцията).

Предлагам да бъде използвана терминологията, предложена в Концепцията, тъй като в резултат на обсъжданията в работната група за нейното изготвяне бе

прието използването на понятието „български жестов език“, а не жестомимичен език, както е в предложението законопроект.

Концепцията бе обсъдена и приета на заседание на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, проведено на 22.01.2015 г.

В момента се изпълнява втори План за действие на Република България за прилагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания (2015 – 2020 г.). Една от стратегическите цели в него е *Въвеждане на жестовия език*, за което отговорна институция е Министерство на образованието и науката в партньорство с национално представителните организации на и за хора с увреждания. Заложени са редица дейности за реализирането на стратегическата цел с времеви диапазон 2020 г.

В изпълнение на предвидените дейности по въвеждане на жестовия език по предоставена информация от Министерството на образованието и науката по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 г. се изпълнява проект „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие“. По проекта се извършва национално научно изследване на българския жестов език, както е заложено в Концепцията по член 21 от Конвенцията. Очакваният резултат е лингвистично описание и допълване на българския жестов език и едва след това признаването му като езикова система.

Министерството на труда и социалната политика подчертава, че водеща роля по въвеждане на жестовия език има Министерството на образованието и науката, поради което следва да се изиска тяхното становище.

Предложеният законопроект следва да бъде внесен за обсъждане на заседание на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, който е консултативен орган към Министерския съвет и задължително се произнася по въпроси, засягащи правата на хората с увреждания.

Необходимо е изясняване на методологията и органите, които имат компетенции да се произнесат относно хората с увреден слух, нуждаещи се и желаещи да ползват българския жестов език като средство за комуникация.

Нужно е внасяне на яснота в текста на член 9 от законопроекта *„Глухите и тежкочуащите лица реализират правата си по този закон доколкото в него не е посочено друго в съответствие с правилата и процедурите по Закона за социално подпомагане“*. Законът за социално подпомагане урежда обществените отношения, свързани с гарантирането на правото на гражданите в Република България на социално подпомагане чрез социални помощи и социални услуги, като не се допуска пряка или непряка дискриминация на лицата, включително и по признак увреждане.

Представената *Предварителна оценка на въздействието* следва да бъде съгласувана с Дирекция „Модернизация на администрацията“ на Министерски съвет. В т. III „Анализ на разходи и ползи“ от Предварителната оценка се посочва, че *„приемането на проекта на закон няма да доведе до допълнителни разходи за държавния бюджет и общинските бюджети доколкото изплащането на целеви помощи за жестомимични услуги са лица с увреден слух вече е уредено в Правилника за прилагането на Закона за интеграция на хората с увреждания.“*

Предложенията в проектозакона изискват осигуряването на значително по-голям размер на финансов ресурс в сравнение с предвидения бюджет за целеви помощи по Закона за интеграция на хората с увреждания. В тази връзка следва да бъде изискано становище и от Министерството на финансите.

В заключение бих искал да подчертая, че въпросите са обсъждани при изготвянето на Концепцията с всички заинтересовани страни и в нея са посочени стъпките, които са необходими за успешното реализиране на въвеждането на жестовия език, като е отчетена и необходимостта от финансов и човешки ресурс. Поради това предлагам да бъдат следвани начертаните стъпки в Концепцията за

промени в нормативната уредба по прилагането на член 21 от Конвенцията за правата на хората с увреждания и в Плана за действие на Република България за прилагане на Конвенцията за правата на хората с увреждания (2015 – 2020 г.).

.05.2017

БИСЕР ПЕТКОВ
МИНИСТЪР

Signed by: Biser Hristov Petkov

Biser
ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРЕДСЕДАТЕЛ
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
№ 704-00-6
дата 31.05.2017

ДО

Г-Н ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДАМЯНОВА,

Предоставям на ръководените от Вас комисии становище по Законопроект за българския жестомимичен език № 754-01-6, внесен от Георги Гьоков и група народни представители на 17.05.2017 г. Законопроектът е разпределен Комисията по труда, социалната и демографската политика (водеща) и Комисията по образованието и науката с мое Разпореждане № 750-01-25 от 18.05.2017 г.

Становището е внесено в Народното събрание на 31.05.2017 г. с вх. № 704-00-6 от председателя на Националната агенция за професионално образование и обучение към Министерския съвет.

Приложение: съгласно текста.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 704 - 00 - 6
Дата 31 / 05 2017 г.

Г-Н ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ,
ПРЕДСЕДАТ

ТО СЪБРАНИЕ

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
Изх. № 22-18-69/29.05.17

Относно: Прс

гарския жестомимичен език

УВАЖАЕМИ Г-Н ГЛАВЧЕВ,

Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) е държавен орган за лицензиране на дейности в системата на професионалното образование и обучение, както и за координация на институциите, имащи отношение към професионалното ориентиране, обучение и образование. Във връзка с координиращата си функция и в изпълнение на чл. 42, т. 3 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО), НАПОО разработва и предлага на министъра на образованието и науката:

- Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО);
- Държавни образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по професии, чрез които се определят задължителните професионални знания, умения и компетентности, необходими за упражняване на дадена професия. Те са задължителни за всички обучаващи институции, които имат право да провеждат обучение, завършващо с издаване на държавно признати документи за квалификация: Свидетелство за професионална квалификация или Удостоверение за професионално обучение съгласно Закона за професионалното образование и обучение.

Във връзка с постъпило писмо с искане за изразяване на становище по Проект на Закон за българския жестомимичен език, бих искала да изразя институционалната подкрепа на НАПОО за въвеждането на нормативен акт в българското законодателство, който да създава условия за пълноценна реализация и интеграция в обществото на хората с увреден слух.

Като се имат предвид правомощията на НАПОО, бих искала да изразя становището на специализираната администрация на ръководената от мен институция:

Обучението на преводачи на жестомимичен език може да се осъществява по реда на Закона за професионалното образование и обучение и в този случай завършва с издаване на горепосочените държавно признати документи за придобита професионална квалификация. Когато обучението се провежда за цяла професия се издава Свидетелство

за професионална квалификация. В този случай, продължителността на обучението е 960 учебни часа, като включва обучение по учебни предмети, разпределени в обща, отраслова, специфична и разширена професионална подготовка. В случаите, когато обучението се осъществява по част от професията се издава Удостоверение за професионално обучение. Обучението по част от професията има своите предимства, тъй като е по-краткосрочно и ориентирано към индивидуалните потребности, но не дава възможност за усвояване на целия спектър от изискуеми професионални знания, умения и компетентности.

Към настоящия момент в България има две лицензирани обучаващи институции от НАПОО, които през 2010 г. са придобили право да провеждат професионално обучение за придобиване на квалификация по професията „Преводач жестомимичен език“.

- Център за професионално обучение към Сдружение „Съюз на глухите в България“;
- Център за професионално обучение към „ЗНАНИЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ“ ЕООД.

След направена справка в Информационната система на НАПОО, на Вашето внимание представям справка за броя обучени лица по тази професия:

- **7620501 „Преводач жестомимичен език“**
 - **За 2016 г.** – 19 обучени лица част от професия, 0 за цяла.
 - **За 2015 г.** – 3 обучени лица по част от професия, 0 за цяла.
 - **За 2014 г.** – 20 обучени лица по част от професия, 0 за цяла.
 - **За 2013 г.** – 0

Както се вижда от представените данни, в страната за четиригодишен период са обучени 42 лица по част от професията 762050 „Преводач жестомимичен език“. Редно е да поясним, че професията е включена в СППОО през 2009 г. със Заповед № РД 09 – 298 / 19.02.2009 г. на министъра на образованието и науката. Стандартът по професията е утвърден в Държавен вестник през 2012 г. с Наредба № 48 от 9 януари 2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Преводач жестомимичен език“.

С други думи, бих искала да насоча Вашето внимание върху няколко въпроса, свързани със създаването и поддържането на Национален регистър на преводачите от и на жестомимичен език в България, който намира своето място в нормативната разпоредба на чл. 6, ал. 2 от представения за становище законопроект.

1. В Регистъра по чл. 6, ал. 2 от проекта на Закон за българския жестомимичен език и във връзка с дефиницията, посочена в допълнителната разпоредба, става ясно, че за преводач жестомимичен език се разбира пълнолетно лице, което интерпретира (превежда) за глухи и тежкочуващи лица от говорим език на жестомимичен език и обратно и притежава свидетелство за професионална квалификация.

В този смисъл, ще подлежат ли на допълнително вписване в Регистъра и лицата, които до този момент са успешно преминали обучение по част от професията. Видно от изложените данни по-горе, за последните 4 години няма обучено лице по цяла професия, което да притежава свидетелство за професионална квалификация. Този факт ще затрудни първоначалното въвеждане в практиката на цитирания Регистър.

2. Какво място в Регистъра ще заемат лицата с висше образование, които имат придобита квалификация в конкретната професионална област?

3. Как ще се процедира с всички лица, преминали до този момент неформално обучение по жестомимичен език?

4. Предвижда ли се в Регистъра да се включат лица, които полагат грижи за свои роднини с увреден слух и вече владеят жестомимичния език?

5. Ще се предвиди ли валидиране на придобити професионални знания, умения и компетентности по реда на Наредба № 2 от 13 ноември 2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, издадена от министъра на образованието и науката (обнародвана в Държавен вестник, бр. 96 от 21.11.2014 г., в сила от 01.01.2015 г.)?

Въз основа на поставените въпроси е целесъобразно да се обмисли включването в Регистъра и на лица с висше образование, чиято квалификация да се упомене в допълнителната разпоредба на законопроекта, както и възможностите за придобиване на професионална квалификация чрез процедурата по валидиране. По този начин ще се обхванат всички възможни пътища за придобиване на квалификация в дискутираната професионална сфера и ще се обезпечи процесът с квалифицирани кадри.

Друг съществен въпрос, който си заслужава да бъде споменат касае промените, които се предвиждат в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО):

Първо, изучаването на жестомимичния език да бъде задължителен учебен предмет.

Второ, осигуряването на асистент-преводачи на жестомимичен език в интегрираните училища.

Във връзка с тези промени, бих искала да отправя въпрос каква ще бъде ситуацията респективно отговорностите на центровете за професионално обучение, които също имат право да провеждат професионално обучение за лица с увреждания. Например, съгласно Рамкова програма „Б“ за начално и продължаващо професионално обучение с придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация, се дава възможност да се разработи индивидуален учебен план според конкретните възможности на лицето, който се утвърждава от директора на обучаващата институция. В този ред на мисли, следва ли и центровете за професионално обучение да обезпечават такъв вид обучение с асистент-преводач на жестомимичен език и да въведат изучаване на жестомимичен език като учебен предмет.

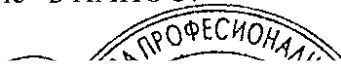
На следващо място, следва да споменем възможностите за професионална реализация на лицата, придобили професионална квалификация по професията „Преводач жестомимичен език“, които на този етап се състоят единствено в заемане на длъжността 2643-3017 „Преводач, жестомимичен превод“ от Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД 2011).

По този повод възниква въпросът предвидените в законопроекта асистент-преводачи ще бъдат ли назначавани на друга длъжност или ще бъдат назначавани на същата длъжност от НКПД-2011 т.е. необходимо ли е допълване на НКПД с новата длъжност асистент-преводач по жестомимичен език.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГЛАВЧЕВ,

Надявам се, че становището, изразено в настоящето писмо, ще подпомогне обсъждането на проекта на Закона за българския жестомимичен език и процеса на вземане на целесъобразно решение в полза на всички заинтересовани страни и най-вече на гражданите на Република България, които са с увреден слух. Чрез този закон ще се създадат предпоставки за тяхната пълноценна интеграция в обществото и ще се създаде подкрепяща среда, както за учене, така и за личностно и професионално усъвършенстване с цел успешна реализация на пазара на труда в унисон с националните и европейските ценности.

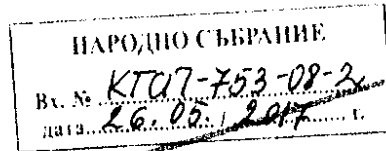
В случай на необходимост от допълнителна консултация, изразявам своята готовност за съдействие от страна на експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ в НАПОО.

С уважение,

ЕМИЛИЯНА ДИМИТРОВА

Председател на НАПОО

СЪЮЗ НА ГЛУХИТЕ
В БЪЛГАРИЯ

ПВХ А 78

25.05.17

До г-н Хасан Адемов
председател на Комисията по труда,
социалната и демографската политика

В

СТАНОВИЩЕ
от Николай Нинов
председател на Съюз на глухите в България

УВАЖАЕМИ Г-Н АДЕМОВ,
УВАЖАЕМИ Г-ДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

В отговор на Ваше писмо № КТСП-753-08-2 от 19.05.2017 г., с което е поискано да се предостави на Комисията по труда, социалната и демографската политика становище по внесения от Георги Гьоков и група народни представители законопроект за жестомимичния език, считам, че така, както са написани текстовете на проектозакона, са напълно конкретни, удовлетворяващи и точни в най-важната и съществена част, а именно - бъдещето на децата с увреден слух в България.

И по същество, и по формулировка, текстовете на законопроекта, до голяма степен визират основните проблеми, свързани с липсата на слух, която оказва неблагоприятно влияние върху развитието на редица психични процеси, както и върху осъществяването на пълноценни социални контакти. За да могат хората с увреден слух активно да упражняват своите права, да участват и правят избори в своя живот, свободно да изразяват себе си и своето мнение, трябва да имат достъп до информация и комуникация чрез визуално достъпния за тях език на жестовете. Въвеждането и използването на езика на жестовете на хората с увреден слух е основната предпоставка за независим начин на живот и равноправното им участие в живота на обществото.

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
гр. София, 1000, ул. "Донкоостру", № 12-14
web: www.sgbbg.com; e-mail: sgbbg@sgbbg.com
телефони за връзка: 02 980 17 78; 02 987 36 63 факс: 02 980 16 96

Искам да подчертая, че вече е влязъл в ход иницирането от Европейския парламент проект, чрез който да се подобри комуникацията между европейските институции и гражданите с увреден слух. Въпреки, че и преди съществуваша нормативни актове в българското законодателство, регламентиращи интегрирането на децата със специални образователни потребности, на практика те не гарантираха тяхното обучение. В резултат, голяма част от децата с увреден слух са с трайна социална изолация, неумение за справяне с житейските ситуации и след завършване на образованието си се оказват неконкурентноспособни на пазара на труда.

Нашите желания и стремежи са съсредоточени основно в признаването на жестомимичния език, за да може с него да се извършва обучението на децата с увреден слух в специализираните и масовите училища и вкарването му като предмет в специалните училища. Така децата ще имат достъп до адекватно и пълноценно образование – най-важният ни приоритет! Не случайно инвестицията в обучението на бъдещите поколения и формирането на техните самосъзнание и ценности е приоритет и на правителството на РБългария.

До голяма степен в текста на законопроекта са влезли най-важните и съществени мерки в подкрепа на хората с увреден слух, чрез законовата защита на единственото им възможно средство за комуникация – жестомимичния език.

Искрено се надявам, че с обсъждането, гласуването и приемането на закона децата и хората с увреден слух в нашата страна ще получат така необходимия им равнопоставен достъп до нормално образование, нормално общуване, пълноценен достъп до информация и равнопоставеност в обществото.

С уважение:

Николай Нинов, председател на СГБ

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

гр. София - 1000, ул. "Деяковода", № 12-14
web: www.sgbbg.com; e-mail: sgb@sgbbg.com

телефони за връзка: 02 980 47 78; 02 987 36 63 факс: 02 980 16 96

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	1707-753-08-2
дата	15.05.2017 г.

АСОЦИАЦИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ С УВРЕДЕН СЛУХ В БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

От Любен Работов, председател на
Управителен съвет на Асоциация на
гражданите с увреден слух в България

Уважаеми дами и господа,

С настоящото изразяваме позицията си относно постъпилия на 17.05.2017 г. в Народното събрание
Законопроект за българския жестомимичен език, сигнатура 754-01-6.

Законопроектът, заедно с мотивите и оценката на въздействие към него, не поставят една

АСОЦИАЦИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ С УВРЕДЕН СЛУХ В БЪЛГАРИЯ

В чл. 2 освен заложените гаранции следва се въведе и такава гаранция за използването на езика с оглед пълно изравняване на правата и възможностите на хората с глухота и всички останали членове на обществото. Горното е и задължение на държавата с оглед казаното в чл. 21 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания:

„Държавите - страни по настоящата конвенция, предприемат подходящи мерки за даване възможност на хората с увреждания да упражняват правото си на свобода на мнението и изразяването, включително свободата да търсят, получават и споделят информация и идеи, наравно с всички останали и с всички останали, като използват предпочитани от тях форми на комуникация, посочени в член 2 от настоящата конвенция, включително чрез:

а) предоставяне на информация, предназначена за широката общественост, на хора с увреждания в достъпен за тях формат и посредством технологии, подходящи за различни видове увреждания, своевременно и без допълнителни разходи;

б) възприемане и улесняване на използването на езика на знаците, Брайловата азбука, допълващи и алтернативни способи на комуникация, както и на всякакви други достъпни средства, методи и формати на комуникация, предпочитани от хората с увреждания при тяхното официално общуване;

в) приканване на частните лица, предоставящи услуги на населението, включително чрез интернет, да предоставят информация и услуги на хора с увреждания в достъпен и лесен за ползване формат от хора с увреждания;

г) приканване на средствата за масова комуникация, включително доставчиците на информация по интернет, да направят услугите си достъпни за хора с увреждания;

д) признаване и спомагане за използването на езици на знаците.“

В допълнение, в чл. 4 следва да се посочи конкретният закон, чрез който се осигурява обучението и образованието на децата и младежите с увреден слух. Следва да бъдат възприети обстоятелствата по Конвенцията на ООН във връзка с образованието – чл. 24 и сл. Във връзка с казаното следва да бъде нанесена и корекция в чл. 5, тъй като обстоятелствата във връзка с обучението и квалификацията на жестовите преводачи има нужда от собствена подробна уредба, в отделен закон или глава от този законопроект

5. Наблягаме отново на важността жестовият език в България да се анализира с цел унифициране и официализиране като единен, всеобщ език, който да може да бъде закрепен законодателно редом с официалния български език. Без адекватно обществено обсъждане и анализи от максимален брой организации за глухите в страната, предприетите инициативи до момента могат да се окажат безрезултатни и недостатъчни за провеждане на политиката за успешно социално интегриране на хората с глухота.

С оглед на всичко, изложено до тук, предлагаме организирането на работни срещи с участието на всички неправителствени организации във връзка с разглеждане на конкретни предложения за подобрене на наличния законопроект, детайлизиране на някои от разпоредбите и въведение на други важни обстоятелства във връзка с нуждите на българските глухи граждани.

АСОЦИАЦИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ С УВРЕДЕН СЛУХ В БЪЛГАРИЯ

Законопроектът следва да се представи и за обществено консултиране и обсъждане по надлежния ред, което ще даде възможност на засегнатата общност от хора да изрази мнения и препоръки. Отново обръщаме внимание на второто предложение на Асоциацията на гражданите с увреден слух в България до 44-тото Народно събрание от 12.05.2016 г., което в голяма степен може да подпомогне уредбата във връзка с гореописаните проблеми.

б. С оглед на изработването на качествен нов закон, който да съответства на повелителните разпоредби на Конвенцията на ООН, ще бъде нужно и въвеждането на някои промени в съществуващата уредба – като например в Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за предучилищното и училищното възпитание, Закона за социалното подпомагане и други нормативни актове, които касаят използването на жестовият език от граждани с увреден слух и говор.

С уважение,

Любен Работов, председател на УС на АГУСБ